

Słowniczek terminów barokowych

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Animacja](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Jarosław Marek Rymkiewicz, *Wiersz na te słowa Heraklita: nie można wejść dwa razy do tej samej rzeki*, [w:] *Wybór wierszy*, Warszawa 1976, s. 176.
- Źródło: Janusz Pelc, *Barok: epoka przeciwieństw*, Kraków 2004, s. 5–39.
- Źródło: Wacław Potocki, *Żywot ludzki*, [w:] *Antologia polskiej poezji metafizycznej epoki baroku*, oprac. K. Mrowcewicz, Warszawa 1993, s. 159–160.
- Źródło: Daniel Naborowski, *Do Anny*, [w:] *Poeci polskiego baroku*, t. 1, oprac. Jadwiga Sokołowska, Kazimiera Żukowska, Warszawa 1965, s. 194–195.
- Źródło: Daniel Naborowski, *Cnota grunt wszytkiego>*, [w:] *Poeci polskiego baroku*, t. 1, oprac. Jadwiga Sokołowska, Kazimiera Żukowska, Warszawa 1965, s. 190.

Słowniczek terminów barokowych

Źródło: dostępny w internecie: Pixabay, domena publiczna.

Określenie „barokowy” zaczęto stosować w XVIII wieku w odniesieniu do rzeczy dziwnych i nietypowych. Z czasem termin „barok” został przyjęty jako nazwa prądu kulturowego, stylu artystycznego, a w końcu też całej epoki. Aby zrozumieć specyfikę tego okresu, warto sięgnąć do najważniejszych pojęć i idei, które inspirowały XVII-wiecznych twórców. Słownik terminów barokowych to swoisty przewodnik po epoce.

Twoje cele

- Rozpoznasz najważniejsze poglądy i tendencje funkcjonujące w epoce baroku.
- Zinterpretujesz obraz Petera Paula Rubensa oraz teksty poetyckie Daniela Naborowskiego i Wacława Potockiego jako realizacje barokowych konceptów.
- Wskażesz w utworze środki artystycznego wyrazu i określisz ich funkcje.

Przeczytaj

Barok

Biżuteria wykonana z barokowej perły (perła tworzy tułów syreny).

Źródło: dostępny w internecie: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Barok to w najszerszym rozumieniu epoka w historii kultury europejskiej – choć jego wpływy pojawiły się także w niektórych krajach Ameryki Łacińskiej – obejmująca zjawiska artystyczne od końca XVI do połowy XVIII w. Słowo *barok*, o niewyjaśnionej do czasów obecnych genezie, pojawiło się w XVII w. i pierwotnie oznaczało dziwactwa, nieregularności w sztuce.

Początkowo oceniany negatywnie, jako zwyrodniały styl renesansowy, jednak pod koniec XIX wieku zaczęto pogłębiać studia nad tym okresem i wyodrębniać go jako osobny kierunek. O baroku jako epoce kultury pisał po raz pierwszy B. Croce (1929), choć jego cechy uważał za zaprzeczenie artyzmu.

Kultura baroku kształtowała się pod wpływem sporów religijnych (reformacja i kontrreformacja), teologicznych (zagadnienie stosunku Biblii do nauki)

i filozoficznych (krytyka filozofii klasycznej i scholastyki w imię subiektywizmu i sceptycyzmu). Rozwój nauk przyrodniczych sprzyjał próbom tworzenia swoistej syntezy wiedzy, w której kluczowe stawały się matematyczne pojęcia nieskończoności i skończoności (Kartezjusz). W sferze religijnej wyrazem baroku stała się tzw. pobożność barokowa odznaczająca się m.in. uczuciowością, tryumfalizmem, moralizatorstwem i przewagą obrzędu liturgicznego nad refleksją wokół głównych prawd wiary.

Dualizm

Kartezjanizm (racjonalizm)

Konceptyzm

Kontrreformacja

Metafizyka

Mistycyzm

Sarmatyzm
Sceptycyzm
Vanitas

Słownik

koncept

(wł. *concetto* – świetny, wyszukany pomysł; łac. *conceptus* – ujęcie) wyszukany, oryginalny i niespodziewany pomysł, na którym oparty jest utwór poetycki; wykorzystuje zazwyczaj takie środki stylistyczne, jak antyteza, paradoks czy oksymoron, a jego celem jest wywołanie zaskoczenia odbiorcy

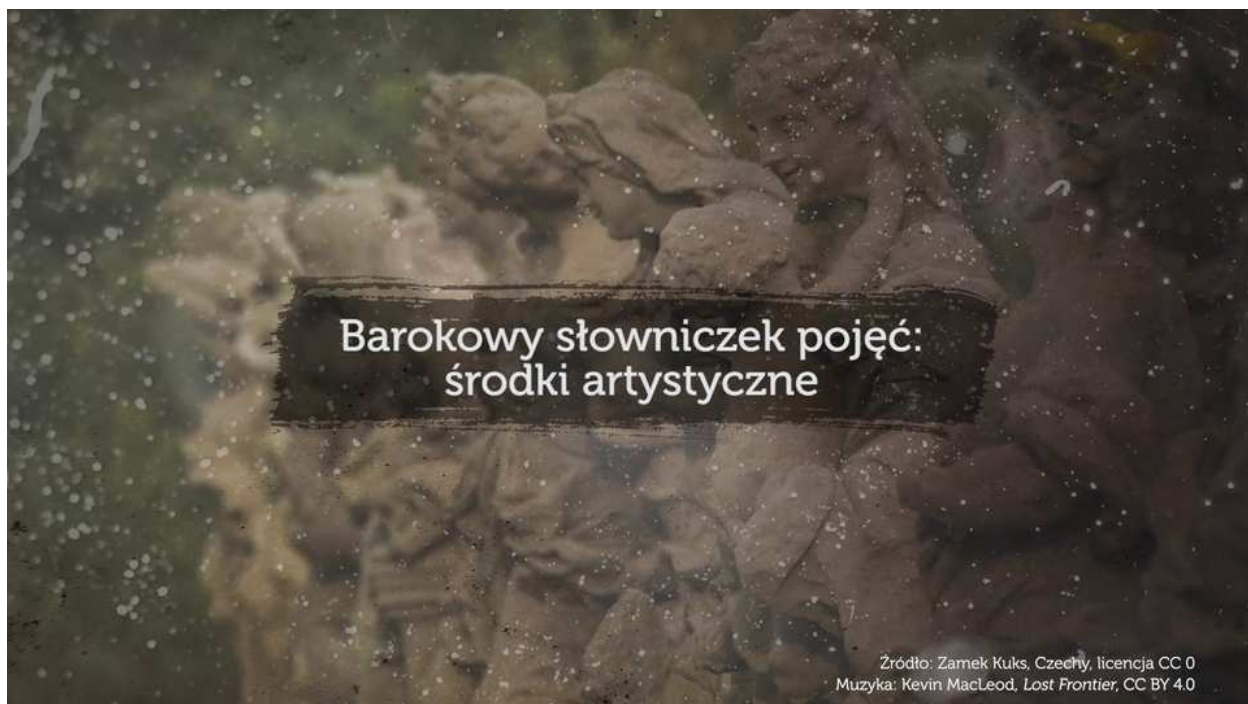
poezja metafizyczna

(gr. *ta metá ta physiká* – to, co po przyrodzie, ponad przyrodą) nurt wywodzący się z angielskiej poezji XVII w.; była to poezja intelektualna, erudycyjna, wyrosła z barokowego niepokoju i atmosfery niepewności typowej dla tej epoki; poeci metafizyczni wykorzystywali niezwykle skojarzenia, nawiązywali do kultury, nauki i sztuki

wanitatywny

(łac. *vanitas* – marność) nawiązujący do ulotności ludzkiego życia, próżności, daremności starań oraz nieuchronności przemijania

Animacja

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D153al7fZ>

Film pod tytułem Barokowy słowniczek pojęć.

Polecenie 1

Wykorzystując informacje podane w animacji, wypisz z utworu Daniela Naborowskiego *Do Anny* środki wyrazu charakterystyczne dla poetów barokowych oraz określ ich funkcje.

((Daniel Naborowski

Do Anny

Z czasem wszystko¹ przemija, z czasem bieżą² lata,
Z czasem państw koniec idzie, z czasem tego świata.
Za czasem ustaje dowcip i rozum niszczeje,
Z czasem gładkość, uroda, udatność wiotczeje.
Z czasem kwitnące łąki krasy³ postradają,
Z czasem drzewa zielone z liścia opadają.
Z czasem burdy⁴ ustają, z czasem krwawe boje,
Z czasem żal i serdeczne⁵ z czasem niepokoje.
Z czasem noc dniowi, dzień zaś nocy ustępuje,
Czasowi zgoła wszystko na świecie hołduje.
Szczera miłość ku tobie, Anno, me kochanie,
Wszystkim czasom na despekt⁶ nigdy nie ustanie.

Źródło: Daniel Naborowski, *Do Anny*, [w:] *Poeci polskiego baroku*, t. 1, oprac. Jadwiga Sokołowska, Kazimiera Żukowska, Warszawa 1965, s. 194–195.

Polecenie 2

Wyjaśnij, w jaki sposób środki artystyczne omówione w animacji mogą służyć ukazaniu pojęć kluczowych dla epoki baroku. Jako przykład wykorzystaj utwór Daniela Naborowskiego *Do Anny*.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zaznacz zdanie, które nie zawiera poprawnej informacji na temat sarmatyzmu.

- ☐ Sarmatyzm to ideologia, dla której inspirację stanowił tzw. mit sarmacki.
- ☐ Sarmatyzm to ideologia, która była widoczna w kulturze wielu krajów europejskich w epoce baroku.
- ☐ Sarmatyzm to ideologia, która mogła prowadzić do postaw ksenofobicznych.
- ☐ Sarmatyzm to ideologia, której elementy można wskazać zarówno w sztuce baroku, jak i w obyczajowości tego okresu.

Ćwiczenie 2

Charles Emmanuel Biset, *Martwa natura z książkami i czaszką*, ok. 1648-1693

Źródło: domena publiczna, dostępny w internecie: [Wikimedia Commons](#)

Gian Lorenzo Bernini, *Błogosławiona Ludovica Albertoni*, ok. 1671-1674

Autor: Gian Lorenzo Bernini, Źródło: domena publiczna, dostępny w internecie: [Wikimedia Commons](#)

Autor nieznany, *Portret trumienny młodego szlachcica*, ok. 1690

Źródło: domena publiczna, dostępny w internecie: [Wikimedia Commons](#)

Ćwiczenie 3

Połącz fragmenty barokowych utworów z ideami, które można w nich dostrzec.

*„Miłość jest własny bieg życia naszego,
ale z żywiołów utworzone ciało
to chwałąc, co zna początku równego –
zawodzi duszę, której wszystko mało”*

M. Sęp Szarzyński, *Sonet V: O nietrwałej miłości
rzeczy świata tego*, [w:] *Antologia polskiej poezji
metafizycznej epoki baroku*, oprac. K. Mrowcewicz,
Warszawa 1993, s. 51-52.

mistycyzm

*„Godzina za godziną niepojęcie chodzi:
Był przodek, byłeś ty sam, potomek się
rodzi.*

*Krótką rozprawą: jutro – coś dziś jest,
nie będziesz,
A żeś był, nieboszczyka imienia
nabędziesz;*

*Dźwięk, cień, dym, wiatr, błysk, głos,
punkt, żywot ludzki słynie.”*

Daniel Naborowski, *Krótkość żywota*, [w:] *Poeci
polscy od średniowiecza do baroku*, oprac. K.
Żukowska, Warszawa 1977, s. 354

racjonalizm

*„O wszechmogący Boże, światłości
szczęśliwa,
Serca nasze osiadła rdza grzechów
płaczliwa;
Skąd, chociaż nas oświecasz, żywiemy
jak w nocy,
A jadu tego pozbyć - nie naszej czyn
mocy.*

*Ty nas oczyść, prosimy; Miłosierdzia
twego
Niech promień, bijąc w serce, odnosi od
niego
Ku tobie jasny odrzaz chwały i miłości,
O Panie, nasza chwało, nasza
szczęśliwości!”*

dualizm

M. Sęp Szarzyński, *Pieśń I: O Bożej opatrności na świecie*, [w:] *Antologia polskiej poezji metafizycznej epoki baroku*, oprac. K. Mrowcewicz, Warszawa 1993.

„Złoto znać na strzechstanie, człowieka
na złocie;
Mieć albo nie mieć złota — nic przez sie
ku cnocie;
Próżno chwałą i ganią ten kruszec
łagodny:
Komu Pan Bóg dał rozum, zawsze jest
swobodny.”

M. Sęp Szarzyński, *Pieśń VIII: Iż rozum człowiekowi
potrzebniejszy, niż skarby*, [w:] *Antologia polskiej
poezji metafizycznej epoki baroku*, oprac. K.
Mrowcewicz, Warszawa 1993.

vanitas

Opisz obraz Petera Paula Rubensa *Wizja świętej Teresy z Ávili*, łącząc go z wybranym pojęciem związanym z okresem baroku.

Peter Paul Rubens, *Wizja świętej Teresy z Ávili*, ok. 1614

Źródło: dostępny w internecie: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Zapoznaj się z utworem *Żywot ludzki* Wacława Potockiego, a następnie oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń.

((Wacław Potocki *Żywot ludzki*

Pytasz się, co jest żywot na tym świecie człeczy?
Weź sobie dwie przeciwne odpowiedzią rzeczy:
jeśli patrzysz na ciało – z wiecznością złożony
moment¹; jeśli na duszę – jest wiek nieskończony.
Albo tak: żywot ludzki – moment czasu ścisły,
z którego jednak wieków wieczności zawisły;
przesmyk z macierzyńskiego żywota do grobu,
od ześcia² ciała z duszą, do rozstania obu,
kędy za każdym krokiem jeśli padnie, człeka
albo żywot, albo śmierć nieskończona czeka.
Rzadko zamierzonego kto kresu dobieży,
przeto na ostrożności wszytka rzecz należy³.
Każdą godzinę sobie niechaj kładzie kresem⁴,
kto z Bogiem żyć, nie wiecznie woli z biesem⁵.

Źródło: Wacław Potocki, *Żywot ludzki*, [w:] *Antologia polskiej poezji metafizycznej epoki baroku*, oprac. K. Mrowcewicz, Warszawa 1993, s. 159–160.

Stwierdzenie	prawda	fałsz
W utworze można dostrzec odwołania do motywu <i>vanitas</i> . Podmiot liryczny podkreśla kruchość i ulotność życia ludzkiego.	☐	☐
Podmiot liryczny odwołuje się w utworze do dualizmu, m.in. poprzez podkreślenie odmienności duszy i ciała.	☐	☐

Stwierdzenie	prawda	fałsz
Utwór jest wyrazem racjonalizmu, ponieważ podmiot podkreśla, że w każdej chwili życia należy kierować się rozumem i rozważnie oceniać grożące nam niebezpieczeństwa.	☐	☐
W utworze Wacława Potockiego została zastosowana epifora.	☐	☐

Wypisz z utworu Daniela Naborowskiego *Cnota grunt wszytkiemu* przykłady wskazanych, charakterystycznych dla twórczości barokowej środków stylistycznych i określ ich funkcje.

Środek stylistyczny	Cytat	Funkcja
wyliczenie		
anafora		
antyteza		
paradoks		

((Daniel Naborowski

Cnota grunt wszytkiego>

Fraszka⁶ wszytko na świecie, fraszka z każdej strony!
 Nic to, choć ty masz pałac kosztem wystawiony⁷,
 Nic to, że stół zastawiasz hojnie półmiskami,
 Nic to, że-ć złoto, srebro leży gromadami,
 Nic to, że gładka żona i domu zacnego,
 Nic to, że mnóstwo wnuków liczysz z boku swego,
 Nic to, że masz wsi gęste i wielkie osady,
 Nic to, że sług za tobą niemałe gromady,
 Nic to, że równia nie znasz dowcipowi swemu,
 Nic to, że się ty światu podobasz wszytkiemu,
 Nic to, że-ć szczęście płynie nieodmiennym torem,
 Nic to, choćbyś opatem abo był pryjorem⁸,
 Nic to, choć masz papieskie i carskie korony,
 Nic to, że cię wyniosło [Szczęście nad Tryjony](#),
 Nic to, byś miał tysiąc lat szczęsne panowanie,
 Bo iż to wszytko mija, za nic wszytko stanie.
 Sama cnota i sława, która z cnoty płynie,
 Nade wszytko ta wiecznie trwa i wiecznie słynie.

Tą kto żyje, ma dosyć, choć nie ma niczego,
A bez tej kto umiera, już nic ze wszystkiego.

Źródło: Daniel Naborowski, *Cnota grunt wszystkiego*, [w:] *Poeci polskiego baroku*, t. 1, oprac. Jadwiga Sokołowska, Kazimiera Żukowska, Warszawa 1965, s. 190.

Ćwiczenie 7

Sformułuj argumenty, którymi potwierdzisz tezę, że utwory *Żywot ludzki* Wacława Potockiego oraz *Cnota grunt wszystkiemu* Daniela Naborowskiego należą do poezji metafizycznej.

Zapoznaj się z podanym fragmentem tekstu, a następnie wykonaj polecenia.

((Janusz Pelc

Barok: epoka przeciwieństw

Geneza terminu „barok” najprawdopodobniej wywodzi się od portugalskiego słowa „barroco”, określającego perłę o kształtach nieregularnych, niezwykłych. Był to termin jubilerski, używany na pewno w wieku XVI. [...]

Jako termin estetyczny przyjął się francuski przymiotnik „baroque” już około połowy XVIII stulecia, używany właściwie jako wyraz w pewien sposób znaczeniowo podobny do „bizarre”, a więc „dziwny”, „dziwaczny”. [...]

Ludzie oświecenia do zjawisk uznawanych za barokowe, czyli dziwaczne, naruszające klasyczne rozumienie ładu i harmonii, odnosili się krytycznie, często je ośmieszali. Ale ich krytyka zawierała na pewno trafną obserwację: sztuka baroku wydobywała przeciwieństwa, dziwności, dążyła do zadziwienia odbiorcy. To też przyjmujemy i dziś, gdy po przezwyciężeniu zwłaszcza późniejszych, dziewiętnastowiecznych, a po trosze i dwudziestowiecznych niechęci, uprzedzeń wobec sztuki i literatury baroku, wydobywamy jej wielobarwność, dostrzegamy i ukazujemy w niej świat przeciwieństw i paradoksów.

Przekonanie o tym, że piękno przejawia się w postaci wielorakiej, dobitnie formułował już Giordano Bruno. Sądzone nawet, że piękno tkwić może i w brzydocie. Były to fundamentalne stwierdzenia, do których dochodzili ludzie baroku. [...]

Przejawem stylu [...] barokowego było częste używanie paradoksów, było widzenie świata wytrąconego z doskonałej harmonii, poruszającego się już i poruszanego innym rytmem. Nowy ów ruch człowieka, świata i kosmosu mógł wieść ku błędzeniu w labiryntach

i mógł wieść ku poszukiwaniom harmonii przeciwieństw [...].

Sztuka, literatura, kultura baroku otworzyły się na to, co przejąć było można z różnych tradycji, z różnych stron, i nie obawiano się, że mogą to być elementy niezgodne. W Hiszpanii, Portugalii fascynowano się egzotyką dalekiego Zachodu, ale i dalekiego oraz bliskiego Wschodu. U nas, w Polsce, interesowano się raczej egzotyką bliższego nam Wschodu, fascynując się jej niezwykłością i czarem. Nie zapominano przy tym o korzeniach własnych kultur sięgających do tradycji Hellady i Romy, o ukształtowaniach własnej przeszłości, u nas w Polsce przede wszystkim w orbicie kultury łacińskiej Europy Zachodniej. [...]

Za niezwykle ważne wyznaczniki stylu barokowego, różne eksponowane w różnych jego odmianach, uważam dążenie do ukazania dziwności, niezwykłości, często do ukazania bogactwa ornamentyki, swoistej [...] ostentacji, wreszcie do zmienności, gry przeciwieństw. Jean Rousset za przewodnie znaki sztuki baroku [...] uznał czarodziejkę Kirke – symbol metamorfozy, niestałości, ruchu, dziwności i zgrozy, oraz Pawia dumnego z przepychu, ozdobnego bogactwa – symbol ostentacji, statyczności i ozdobności.

Źródło: Janusz Pelc, *Barok: epoka przeciwieństw*, Kraków 2004, s. 5–39.

1. Wymień cechy charakterystyczne dla stylu barokowego.

2. Wyjaśnij, z jakiego powodu epokę baroku można określić epoką przeciwieństw.

3. Wyjaśnij, w jaki sposób artystyczna forma utworów barokowych łączy się ze światopoglądem epoki.

4. W tekście Janusza Pelca sztukę baroku zestawiono z czarodziejką Kirke i pawiem. Zaproponuj inny symbol, który twoim zdaniem trafnie oddaje najważniejsze idee barokowe. Uzasadnij wybór.

Praca domowa

Wyjaśnij, w jaki sposób utwór współczesnego poety Jarosława Marka Rymkiewicza nawiązuje do idei barokowych. Rozważ, czy idee typowe dla epoki baroku mogą być aktualne także dla współczesnego człowieka.

((Jarosław Marek Rymkiewicz

Wiersz na te słowa Heraklita: nie można wejść dwa razy do tej samej rzeki

Usta me jak szron topnieją

A w co kości się odzieją

Kości me jak lód się kruszą

Czym się będziesz żywić duszo

Dusza ma jak śniegi taje

Już się z ciałem nie poznaje

Z czego siebie mną uczynię

Ciało me jak strumień płynie

Lód śnieg woda tyle bywa,
Nie wiem ze mnie gdzie upływam

Gdzie ta strona gdzie ta łąka
Gdzie me ciało ciekąc wsiąka

I gdzie w glinie się zagrzebie
Drugi raz nie wstąpię w siebie

Źródło: Jarosław Marek Rymkiewicz, *Wiersz na te słowa Heraklita: nie można wejść dwa razy do tej samej rzeki*, [w:] *Wybór wierszy*, Warszawa 1976, s. 176.

Dla nauczyciela

Autor: Marta Kulikowska

Przedmiot: Język polski

Temat: Słowniczek terminów barokowych

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

4) rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje;

9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji;

15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;

IV. Samokształcenie.

9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;

10. gromadzi i przetwarza informacje, sporządza bazę danych;

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

II. Kształcenie językowe.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

6) rozpoznaje i charakteryzuje styl indywidualny (dzieła literackiego, autora) oraz styl typowy (gatunku literackiego, prądu literackiego, epoki) i wykorzystuje tę wiedzę w interpretacji utworu literackiego;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne. Uczeń:

- rozpozna najważniejsze poglądy i tendencje funkcjonujące w epoce baroku;
- zinterpretuje obraz Petera Paula Rubensa oraz teksty poetyckie Daniela Naborowskiego i Wacława Potockiego jako realizacje barokowych konceptów;
- wskaże w utworze środki artystycznego wyrazu i określi ich funkcje.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- z użyciem e-podręcznika;
- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. **Przygotowanie do zajęć.** Nauczyciel loguje się na platformie i udostępnia uczniom e-materiał „Słowniczek terminów barokowych”. Prosi uczestników zajęć o zapoznanie się z tekstem w sekcji „Przeczytaj” i następnie rozwiązanie ćwiczenia nr 3 zawartego w sekcji „Sprawdź się”.

2. Nauczyciel prosi uczniów o przygotowanie prezentacji na podstawie informacji zawartych w sekcji „Przeczytaj”.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel wyświetla na tablicy temat lekcji i prosi uczniów, by na podstawie wiadomości zdobytych przed lekcją zaproponowali cel zajęć oraz kryteria sukcesu.
2. Nauczyciel inicjuje rozmowę wprowadzającą w temat lekcji.

Faza realizacyjna:

1. **Praca z tekstem.** Uczniowie przystępują do cichego czytania tekstu e-materiału. Indywidualnie zapoznają się z treścią w sekcji „Przeczytaj” i zapisują w zeszytach minimum pięć pytań do tekstu. Uwaga: każde z pytań musi rozpoczynać się od słowa „dlaczego”. Następnie zadają swoje pytania dowolnie wybranej osobie z klasy i odpowiadają na nie.
2. **Praca z multimediami.** Uczniowie zapoznają się z treścią multimediu w sekcji „Animacja”. Tworzą notatkę podsumowującą nową wiedzę. Następnie dzielą się na grupy. Jedna wskazuje w utworze Daniela Naborowskiego *Do Anny* środki wyrazu charakterystyczne dla poetów barokowych oraz wyjaśnia ich funkcje, a druga wyjaśnia, w jaki sposób środki artystyczne omówione w animacji mogą służyć ukazaniu pojęć kluczowych dla epoki baroku. Jako przykład wykorzystują utwór Daniela Naborowskiego *Do Anny*.
3. **Utrwalanie wiedzy i umiejętności.** Nauczyciel przechodzi do sekcji „Sprawdź się”. Dzieli klasę na 4-osobowe grupy. Uczniowie rozwiązują następujące zadania na czas: 1-2, 4-8, od najłatwiejszych do najtrudniejszych. Grupa, która poprawnie rozwiąże zadania jako pierwsza, wygrywa, a nauczyciel może nagrodzić uczniów ocenami za aktywność.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel ponownie odczytuje temat lekcji i inicjuje krótką rozmowę na temat kryteriów sukcesu. Czego się uczniowie nauczyli? Na koniec prosi chętnego ucznia o podsumowanie i – jeśli to potrzebne – uzupełnia informacje.

Praca domowa:

1. Praca domowa z e-materiału: Wyjaśnij, w jaki sposób utwór współczesnego poety Jarosława Marka Rymkiewicza nawiązuje do idei barokowych. Rozważ, czy idee typowe dla epoki baroku mogą być aktualne także dla współczesnego człowieka.

Materiały pomocnicze:

- Kubalska-Sulkiewicz K., Bielska-Łach M., Manteuffel-Szarota A., *Słownik terminologiczny sztuk pięknych*, Warszawa 2007.

- Shaerman J., *Manieryzm*, Warszawa 1970.

Wskazówki metodyczne

- Uczniowie mogą przed lekcją zapoznać się z multimediami z sekcji „Animacja”, aby aktywnie uczestniczyć w zajęciach i pogłębiać swoją wiedzę.